

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **F. R.**

skazanego z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 stycznia 2020 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt III K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

F. R. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt III K (...), za to, że w okresie od października 2016 r. do dnia 27 marca 2017 r. w miejscowości W., działając w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu oraz w wykonaniu z góry powziętego zamiaru z pełniącym funkcję prezesa zarządu M. D., będąc prokurentem w spółce H. sp. z o.o. z siedzibą w W., przywłaszczyli powierzone tej spółce mienie w postaci cukru w ilości 2639 ton o wartości 6.376.193,46 zł, stanowiącego mienie znacznej wartości w ten sposób, iż cukier spółki N. S.A. z siedzibą w O. powierzony spółce H. sp. z o.o. na podstawie

umowy przechowania z dnia 19 sierpnia 2016 r., w świetle której miał być przechowywany w magazynie spółki H. sp. z o.o., znajdującym się w W. A bez możliwości zmiany jego miejsca i sposobu przechowywania, sprzedali w imieniu H. sp. z o.o. jako cukier tej spółki jej kontrahentom, czym działali na szkodę spółki N. S.A. – co stanowi przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Za czyn ten wymierzono mu karę 5 lat pozbawienia wolności oraz 250 stawek dziennych grzywny po 200 zł każda.

Orzeczenie to zaskarżyli w drodze apelacji w stosunku do Feliksa Ratajczaka Prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator Rejonowy zarzucił wyrokowi I instancji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu, iż wartość przywłaszczonego cukru wynosi co najmniej 6.376. 193,46 zł. w sytuacji, gdy wartość ta wynosi co najmniej 6.481.753,46 zł. Wniósł przy tym o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że wartość przywłaszczonego cukru wynosiła co najmniej 6.481.753,46 zł.

Obrońca zarzucił wyrokowi Sądu *meriti* obrazę przepisów postępowania :

1. art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie przez Sąd I instancji przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia wartości cukru objętego zarzutem przywłaszczenia przez oskarżonych; w szczególności Sąd Okręgowy postanowieniami z 14 marca i 6 lipca 2018 r. nie uwzględnił wniosków obrońcy oskarżonego F. R. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia rzeczywistej wartości mienia objętego zarzutem;
2. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów;
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mających wpływ na jego treść;
4. rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu F. R.;
5. oczywistą wewnętrzną rażącą niesprawiedliwość wyroku wymierzającego oskarżonemu F. R. karę bezwzględnego pozbawienia wolności pięć razy

wyższą niż drugiemu współoskarżonemu i to orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;

6. obrazę prawa materialnego poprzez zastosowanie do oskarżonego F. R. art. 284 § 2 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, iż przywłaszczył on powierzony mu cukier będący własnością spółki N. SA w O., pomimo że oskarżony ten nie zawarł w imieniu „H.” Sp. z o.o. w W. umowy przechowania ani też nie wykonywał żadnych czynności skutkujących przeniesieniem posiadania i własności tego cukru na rzecz innych podmiotów, a także art. 53 k.k. poprzez nieuwzględnienie działań oskarżonego F. R., zmierzający do uzgodnienia sposobu naprawienia szkody z ubezpieczycielem, który ją pokrył pokrzywdzonemu N. SA.

Podnosząc powyższe, obrońca złożyła wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w K., ewentualnie o zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu F. R. kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 2 lat, a także przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego do spraw ustalania cen hurtowych produktów spożywczych w celu ustalenia wartości cukru, którego przywłaszczenie zarzucono oskarżonym w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. akt AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż wartość przywłaszczonego mienia wyniosła co najmniej 6 481 753,46 zł i obniżył karę orzeczoną wobec F. R. do 3 lat pozbawienia wolności, w pozostałej części utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Od powyższego rozstrzygnięcia kasację wniosła obrońca skazanego, zarzucając wyrokowi Sądu II instancji naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie :

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. 457 § 3 k.p.k., poprzez przez brak rzetelnej kontroli odwoławczej, wyrażający się nierozważeniem wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów, w szczególności zarzutów zawartych w pkt 1a, 1b, 1c czy 1d apelacji, oraz ograniczeniem się w uzasadnieniu wyroku instancji *ad quem* do twierdzeń lakonicznych, ogólnikowych i powierzchownych, pozbawionych dokładnej analizy przesłanek, na których zostały oparte;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu w ogóle części zarzutów dotyczących błędów w ustaleniach faktycznych, podniesionych w apelacji oraz nienależytym rozpoznaniu pozostałych wskazanych w pkt 1e apelacji, co implikuje wniosek, iż w niniejszej sprawie miał miejsce tzw. efekt przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia istniejących uchybień wyroku Sądu I instancji,

3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., art. 77 k.p.k. w zw. z art. 117a § 1 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu w ogóle części zarzutów dotyczących naruszenia prawa do obrony, w sytuacji gdy pomiędzy obrońcami istniał podział zadań w zakresie podejmowanej obrony i mimo usprawiedliwionego niestawiennictwa jednego z obrońców Sąd orzekający kontynuował postępowanie, a nadto jeden z obrońców nie został w ogóle powiadomiony o terminie odroczonej na dzień 23 maja 2018 r. rozprawy, na której przeprowadzono szereg czynności dowodowych, przez co uniemożliwiono obrońcy zadawanie pytań świadkom, których zeznania stanowiły podstawę do ustalenia sprawstwa skazanego Feliksa Ratajczaka, nie pozwolono odnieść się do przeprowadzenia dowodu z dokumentów, czy też nie wysłuchano stanowiska dotyczącego konieczności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w celu określenia wysokości szkody.

4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu orzeczenia podstaw nieuwzględnienia zarzutów dotyczących oddalenia wniosków dowodowych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości rzeczywistej szkody, braku wyjaśnienia dlaczego ta okoliczność nie wymagała wiadomości specjalnych i dlaczego ten sposób wyliczenia został potraktowany przez Sąd II instancji jako „najkorzystniejszy dla oskarżonych”, w sytuacji gdy wyliczenie szkody przez Sąd I instancji, które zostało zaaprobowane przez Sąd II instancji, nastąpiło na podstawie twierdzeń pokrzywdzonej, zeznań świadka oraz własnych wyliczeń sędziego, a nie na podstawie wiadomości specjalnych o cenach rynkowych sprzedaży cukru, kosztach dostawy i przepakowania cukru, współczynnikach różnicujących wartość sprzedawanego cukru, którymi mógł dysponować jedynie biegły sądowy z dziedziny wyceny ruchomości, co skutkowało pozbawieniem

skazanego możliwości zweryfikowania dokonanych wyliczeń w zakresie ustalenia wysokości tej szkody.

Podnosząc wymienione powyżej zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 07 lutego 2019 r., sygn. akt II AKa (...), oraz utrzymanego przez ten wyrok w mocy wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt III K (...), i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a także o wstrzymanie wykonania orzeczenia wobec skazanego F. R.

W pisemnej odpowiedzi na kasację wniesioną przez obrońcę skazanego Prokurator Rejonowy w J. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego cel stanowi eliminacja z obiegu prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi uchybieniami, mogącymi wywrzeć wpływ na treść orzeczenia. Zarzut kasacyjny – aby okazać się skuteczny – musi więc wskazywać na naruszenie znaczącej rangi, a nie stanowić polemikę z niesatysfakcjonującym strony rozstrzygnięciem Sądu II instancji.

W niniejszej sprawie skarżący podniósł dwie kwestie: braku ustosunkowania się przez Sąd *ad quem* do części argumentacji podniesionej w złożonej przez obrońcę apelacji – w tym dotyczącej naruszenia prawa do obrony, jak również bezkrytycznego zaaprobowania przez Sąd odwoławczy ustaleń faktycznych, dokonanych przez Sąd I instancji. Błędy te, w opinii autorki kasacji, doprowadziły Sąd Apelacyjny do nadmiernie surowej oceny stopnia zawinienia F. R.

Kasacja zasadza się na krytycznej ocenie sposobu przeprowadzenia kontroli odwoławczej wyroku Sądu Okręgowego, dokonanej przez Sąd II instancji. Zdaniem skarżącego ocena ta nie została poprzedzona wystarczająco wnikliwym rozważeniem wszystkich zarzutów zawartych w środku odwoławczym, o czym świadczy zbyt lakoniczna, nieodnosząca się konkretnie do poszczególnych przesłanek, treść uzasadnienia. Należy przyznać rację skarżącemu, że sposób prezentacji wyводу Sądu Apelacyjnego mógłby być bardziej przejrzysty, niemniej nawet w obecnej formie uzasadnienie wskazuje na fakt, iż kontrola odwoławcza została przeprowadzona w sposób kompletny.

Oceniając prawidłowość postępowania drugoinstancyjnego należy mieć na uwadze, iż sposób wykonania obowiązku art. 457 § 3 k.p.k. w odniesieniu do zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.) jest pochodną, z jednej strony, jakości wyводу zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, a z drugiej strony, treści zarzutów apelacji oraz argumentacji, która ma wspierać te zarzuty (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2018 r., sygn. akt V KK 384/17). Zauważalna oszczędność wypowiedzi Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie, w połączeniu ze zbiorczą analizą zarzutów apelacji, wynikała nie z braku rzetelności, a ze zgodności stanowiska Sądu II instancji z wyrokiem Sądu Okręgowego i motywami tego rozstrzygnięcia. Nawet gdyby przyjąć, iż Sąd odwoławczy powinien nieco szerzej uzasadnić swoje stanowisko, odnosząc się bardziej bezpośrednio do treści konkretnych zarzutów, nie jest to z pewnością uchybienie, które wywarło wpływ na treść wyroku i mogło doprowadzić do wzruszenia zapadłego orzeczenia. Odnosi się to w równym stopniu do zarzutu niewłaściwego rozpoznania kwestii naruszenia prawa do obrony w związku z brakiem zawiadomienia przebywającej na zwolnieniu lekarskim adw. A. T. o terminie rozprawy dnia 23 maja 2018 r. Obydwa Sądy wystarczająco uzasadniły słuszny pogląd, że mimo powstałego uchybienia nie doszło do naruszenia prawa do obrony skazanego F. R.. Co więcej, jeśli obrońca miała wątpliwości odnośnie do zabezpieczenia interesów procesowych oskarżonego, w związku z jej czasową nieobecnością i podziałem specjalizacji dokonany przez obydwu obrońców, mogła ustanowić substytutą, który zastępowałby ją w okresie absencji. Obrońca nie wnioskowała też o ponowne przesłuchanie świadków słuchanych dnia 23 maja 2018 r. przed zamknięciem przewodu sądowego, mimo iż była obecna na rozprawie dnia 6 lipca 2018 r.

W tym miejscu przypomnieć trzeba, że podstawą zarzutów kasacyjnych może być wyłącznie rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego albo procesowego lub zarzut wystąpienia tzw. bezwzględnej podstawy odwoławczej, tj. którejś z okoliczności, o których mowa w treści art. 439 § 1 k.p.k. Tym samym przesłanką kasacji nie może być zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Zgodnie z intencją ustawodawcy, celem i funkcją postępowania kasacyjnego jest bowiem eliminacja z porządku prawnego orzeczeń

dotkniętych najpoważniejszymi wadami prawnymi, a nie ponowna kontrola ustaleń poczynionych na etapie postępowania rozpoznawczego. To drugie jest celem postępowania odwoławczego, którego powielanie nie może być przedmiotem postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III KK 313/18). Wynika to z wyjątkowego charakteru środka zaskarżenia, jakim jest kasacja.

W świetle przeprowadzonych rozważań, podniesione przez skarżącą zarzuty należało uznać za bezzasadne w stopniu oczywistym i niemogące doprowadzić do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Wskazują one bowiem nie tyle na usterki procesowe, lecz przede wszystkim stanowią polemikę z dokonanymi przez Sąd *meriti*, a zaakceptowanymi w instancji odwoławczej, ustaleniami faktycznymi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.